

Spis treści

Wstęp	5
1. Historia archeologii	9
2. Prospekcja przedwykopaliskowa	41
2.1. Badania powierzchniowe	42
2.1.1. Archeologiczne zdjęcie Polski (AZP)	50
2.2. Prospekcja prowadzona z powietrza	56
2.2.1. Fotografia lotnicza	57
2.2.2. Inne metody prospekcji prowadzonej z powietrza	61
2.3. Geofizyczne metody prospekcji	62
2.3.1. Metoda elektrooporowa (geoelektryczna)	62
2.3.2. Metoda magnetyczna	66
2.3.3. Prospekcja elektromagnetyczna	70
2.3.4. Metody sejsmiczne	72
2.3.5. Metoda grawimetryczna	73
2.4. Metody prospekcji wymagające pobierania próbek	73
2.4.1. Wiercenia	73
2.4.2. Metoda fosforanowa (fosfatowa)	74
2.5. Prospekcja podwodna	76
2.6. Geograficzne Systemy Informacyjne (GIS)	77
3. Stanowisko archeologiczne	81
3.1. Źródła archeologiczne: artefakty, ekofakty, obiekty	81
3.2. Stanowisko archeologiczne. Typy stanowisk	82
3.3. Warstwa, stratyfikacja, stratygrafia	84
3.4. Kultura archeologiczna i inne jednostki klasyfikacji	87
3.5. Formowanie się stanowisk	89
4. Metodyka badań wykopaliskowych	94
4.1. Plan stanowiska i siatka pomiarowa	96
4.2. Lokalizacja i wytyczanie wykopów	99
4.3. Eksploracja stanowisk archeologicznych	100
4.3.1. Sondáže i wykopaliska szerokopłaszczyznowe	101
4.3.2. Świadki profilowe i przekroje	103
4.3.3. Metody eksploracji: arbitralna i stratygraficzna	105
4.3.4. Eksploracja obiektów i zabytków ruchomych	107
4.4. „Pierwsza pomoc” dla zabytków archeologicznych	110

5. Dokumentacja prac archeologicznych	114
5.1. Pomiary na stanowisku	115
5.1.1. Pomiary kątów w płaszczyźnie poziomej	116
5.1.2. Pomiary odległości	119
5.1.3. Niwelacje (pomiary wysokościowe)	120
5.2. Dokumentacja rysunkowa	122
5.3. Dokumentacja opisowa	125
5.4. Dokumentacja fotograficzna	132
5.5. Dokumentacja ceramiki i innych zabytków ruchomych	134
5.6. Macierz Harris	135
6. Chronologia i metody datowania	140
6.1. Metody datowania względnego	141
6.1.1. Metoda stratygraficzna	142
6.1.2. Metody typologiczna i porównawcza	143
6.1.3. Seriacje	145
6.1.4. Metoda numizmatyczna, datowanie przy pomocy importów, paleografia	147
6.1.5. Określanie względnego wieku kości	147
6.1.6. Klimat a chronologia: paleobotanika i paleozoologia	148
6.1.7. Klimat a chronologia: metoda oznaczania stosunku izotopów tlenu $^{16}\text{O}/^{18}\text{O}$	150
6.2. Metody datowania bezwzględnego	151
6.2.1. Kalendarze i datowanie historyczne	151
6.2.2. Radiowęglowa metoda datowania (chronometria radiowęglowa)	153
6.2.3. Metoda potasowo-argonowa	160
6.2.4. Metoda uranowo-torowa	160
6.2.5. Metoda termoluminescencyjna (TL) i metody pokrewne: metoda optyczna i metoda elektronowego rezonansu paramagnetycznego (spinowego)	161
6.2.6. Badanie śladów samorzutnego rozszczepienia jąder uranu (metoda „trakowa”)	164
6.2.7. Dendrochronologia	164
6.2.8. Warwochronologia	168
6.2.9. Ultradźwiękowe datowanie kości	169
6.3. Tzw. względne kalibrowane metody datowania	169
6.3.1. Metoda archeomagnetyczna (paleomagnetyczna)	170
6.3.2. Racemizacja aminokwasów	171
6.3.3. Hydratacja (uwodnienie) obsydianu	172
6.4. Tefrochronologia i wydarzenia o zasięgu ponadregionalnym	172
7. Badania, próbki, analizy	176
7.1. Ekofakty	177
7.1.1. Archeozoologia	179
7.1.2. Archeobotanika	180
7.1.3. Szczątki ludzkie	181
7.1.4. Analiza gleb i sedimentów	183
7.1.5. Analiza pozostałości substancji organicznych	183

7.2. Artefakty	184
7.2.1. Badania rodzaju i pochodzenia surowców	184
7.2.2. Sposób wykonania i stan zachowania zabytków	185
7.2.3. Traseologia	186
7.2.4. Dokumenty pisane i analizy ikonograficzne	187
7.3. Archeologia doświadczalna i etnoarcheologia	188
Wybrana bibliografia	191
Spis ilustracji	195
Indeks osób	200